EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 20. 10. 2015
COM(2015) 516 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Výročná správa o rokovaniach, ktoré viedla Komisia v oblasti vývozných úverov v zmysle nariadenia (EÚ) č. 1233/2011

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Výročná správa o rokovaniach, ktoré viedla Komisia v oblasti vývozných úverov v zmysle nariadenia (EÚ) č. 1233/2011

1. Úvod:

V prílohe I k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1233/2011 zo 16. Novembra 2011 o uplatňovaní určitých usmernení v oblasti štátom podporovaných vývozných úverov a o zrušení rozhodnutí Rady 2001/76 ES a 2001/77/ES[1] sa stanovuje, že Európska komisia „ak má oprávnenie rokovať na rozličných fórach medzinárodnej spolupráce, v súlade so svojimi právomocami predloží Európskemu parlamentu výročnú správu o uskutočnených rokovaniach, s cieľom zaviesť globálne normy v oblasti štátom podporovaných vývozných úverov."

Táto správa sa týka obdobia od marca 2014 do júna 2015.

2. Dôležité trendy vývoja v oblasti vývozných úverov počas sledovaného obdobia:

Väčšina rokovaní Komisie v tejto oblasti politiky sa naďalej uskutočňuje v rámci výborov pre vývozné úvery Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (ďalej len „OECD"). OECD v čase písania tejto správy zostáva jediným medzinárodným orgánom, ktorý vypracoval podrobné technické pravidlá pre vývozné úvery. Európska komisia v rámci svojej zodpovednosti viesť obchodné rokovania zastupuje EÚ na všetkých rokovaniach týkajúcich sa dohody **OECD o štátom podporovaných vývozných úveroch**[2] a jej **sektorových dohovorov** (ktoré zahŕňajú osobitné pravidlá financovania konkrétnych priemyselných odvetví), a to:

- sektorový dohovor o vývozných úveroch na lode
- sektorový dohovor o vývozných úveroch na jadrové elektrárne
- sektorový dohovor o vývozných úveroch na civilné lietadlá
- sektorový dohovor o vývozných úveroch na projekty v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, zmierňovania zmeny klímy a vodného hospodárstva
- sektorový dohovor o vývozných úveroch na železničnú infraštruktúru.

Dohoda obsahuje aj osobitné pravidlá pre určité kategórie transakcií (ako je osobitná príloha o projektovom financovaní). S cieľom zabezpečiť primeranú mieru komplementárnosti vývozných úverov a pomoci v oblasti obchodu dohoda takisto stanovuje súbor pravidiel pre viazanú pomoc.

[1]. Ú. v. EÚ L 326, 8.12.2011, s. 45.

[2] „Dohoda" je „džentlmenskou dohodou medzi EÚ, Spojenými štátmi, Kanadou, Japonskom, Kóreou, Nórskom, Švajčiarskom, Novým Zélandom a Austráliou, ktorá existuje od roku 1978 a jej hlavným cieľom je zabezpečiť rovnaké podmienky pre programy vývozných úverov strán dohody. Dohoda a jej následné zmeny sa pravidelne prenášajú do právnych predpisov EÚ.

Základná myšlienka dohody OECD – existencia neformálneho fóra, v rámci ktorého sa hlavní poskytovatelia vývozných úverov nielen dohodnú na pravidlách zaisťujúcich rovnaké podmienky pre ich programy, ale kde sa takisto zabezpečí zodpovedajúca úroveň výmeny informácií a transparentnosť, pokiaľ ide o ich transakcie v oblasti vývozných úverov – potvrdila v priebehu rokov svoj význam. Objavila sa iba minimálna potreba vytvoriť prísnejšie nástroje (ako napríklad mechanizmus WTO na urovnávanie sporov) na riešenie možných konfliktov v tejto oblasti medzinárodného obchodu.

Hoci históriu dohody OECD možno pokladať za úspešnú, kľúčovým prvkom účinnosti tohto nástroja bola očividne skutočnosť, že členovia po dlhý čas reprezentovali svetové spoločenstvo poskytovateľov vývozných úverov. Tento aspekt sa však v posledných rokoch významne zmenil: v oblasti vývozných úverov sa objavilo mnoho nových aktérov – medzi najdôležitejších patria Čína, Brazília, India, Ruská federácia a Južná Afrika. Viacerí z nich sa však k všetkým iniciatívam, ktoré ich vyzývajú, aby sa pripojili k dohode OECD, stavajú veľmi rezervovane[3].

Pre deväť spomenutých členov zostáva OECD aj naďalej najdôležitejšou platformou na dohadovanie a monitorovanie pravidiel týkajúcich sa vývozných úverov. Vzhľadom na skutočnosť, že dohoda OECD bola niekoľko desaťročí jediným podrobným súborom technických pravidiel pre vývozné úvery na medzinárodnej úrovni, OECD vytvorila v tejto oblasti politiky aj pôsobivé a jedinečné inštitucionálne know-how.

Avšak vzhľadom na rastúci význam nových poskytovateľov vývozných úverov z krajín mimo OECD sa snahy o ich začlenenie do nového súboru medzinárodných pravidiel pre vývozné úvery stali samostatnou dôležitou prioritou. Počas sledovaného obdobia bola aj naďalej kľúčovým fórom pre dialóg s poskytovateľmi vývozných úverov z krajín mimo OECD **medzinárodná pracovná skupina pre vývozné úvery (ďalej len „medzinárodná pracovná skupina“)**[4]. Hoci sa činnosť medzinárodnej pracovnej skupiny stále nachádza v pomerne rannom štádiu, táto skupina sa vyvinula do skutočného druhého fóra, pokiaľ ide o úlohu Komisie pri zastupovaní EÚ v medzinárodných rokovaniach o otázkach týkajúcich sa vývozných úverov (podrobnosti pozri v časti 3).

Počas sledovaného obdobia pokračovali súčasne činnosti v rámci OECD (podrobnosti pozri v časti 4).

3. Medzinárodná pracovná skupina pre vývozné úvery:

Počas sledovaného obdobia sa konali **tieto oficiálne zasadnutia** medzinárodnej pracovnej skupiny: piate oficiálne zasadnutie v máji 2014 vo Washingtone, šieste oficiálne zasadnutie

[3] Týka sa to predovšetkým Číny a Indie. Zvláštnym prípadom je Brazília, ktorá je len stranou sektorového dohovoru o civilných lietadlách, ale nejaví záujem pripojiť sa k celkovej dohode ako takej.

[4] Medzinárodná pracovná skupina pre vývozné úvery bola vytvorená v roku 2012 na základe dvojstrannej iniciatívy prezidenta Obamu a vtedajšieho podpredsedu vlády Si Ťin-pchinga. Medzinárodná pracovná skupina má 18 členov (všetci 9 účastníci dohody OECD – EÚ, USA, Kanada, Japonsko, Kórea, Nórsko, Švajčiarsko, Austrália a Nový Zéland – ako aj Čína, Brazília, India, Ruská federácia, Juhoafrická republika, Indonézia, Malajzia, Turecko a Izrael). Dlhodobým cieľom medzinárodnej pracovnej skupiny je dohodnúť nový súbor mnohostranných pravidiel pre vývozné úvery. Vytvorila sa riadiaca skupina zložená z USA, Číny, EÚ a Brazílie. Jej štyria členovia striedavo organizujú zasadnutia medzinárodnej pracovnej skupiny a predsedajú im.

v septembri 2014 v Pekingu, siedme oficiálnej zasadnutie vo februári 2015 v Bruseli a ôsme oficiálne zasadnutie v máji 2015 v Brazílii.

Toto pravidelné uskutočňovanie zasadnutí preukazuje, že medzinárodná pracovná skupina vyvíja pravidelnú činnosť – čo je skutočnosť, ktorú nebolo možné pri začiatku jej existencie pred dvoma rokmi považovať za samozrejmú. **Organizačná forma** skupiny ešte **nie je plne rozvinutá** (skupina nemá stáleho predsedu, miesto konania ani sekretariát), čo doteraz nespôsobovalo vážne problémy. V tejto súvislosti je okrem toho potrebné zobrať do úvahy otázky citlivé pre tých členov medzinárodnej pracovnej skupiny, ktorí nemajú s podobnými fórami žiadne, alebo iba obmedzené skúsenosti. Postupom času, ako sa diskusie v rámci medzinárodnej pracovnej skupiny stanú technickejšími a zložitejšími, sa však bude určite potrebné vrátiť k otázke inštitucionálnej štruktúry skupiny.

Ako sa uviedlo v predchádzajúcej správe, po štvrtom oficiálnom zasadnutí medzinárodnej pracovnej skupiny v Brazílii dospeli účastníci k celkovému záveru, že prístup používaný počas prvého roku činnosti – konkrétne porovnávanie existujúcich systémov vývozných úverov a praktík jednotlivých účastníkov medzinárodnej pracovnej skupiny – sa vyčerpal. Na **piatom oficiálnom zasadnutí medzinárodnej pracovnej skupiny (Washington 20. – 22. mája 2014)** preto skupina prešla do novej fázy činnosti, ktorá sa vyznačuje „diskusiami založenými na textoch“ týkajúcimi sa dvoch priemyselných odvetví[5], ktoré sa medzinárodná pracovná skupina rozhodla podrobne analyzovať pred prechodom ku skutočnej diskusii o tom, ako by mohol vyzerať budúci horizontálny súbor pravidiel pre vývozné úvery (t. j. súbor, ktorý sa vo všeobecnosti vzťahuje na transakcie v oblasti vývozných úverov). Táto úprava pracovných metód medzinárodnej pracovnej skupiny mala na celý postup veľmi pozitívny a dynamizujúci vplyv, ktorý bol zjavný už na stretnutí vo Washingtone. Čínska delegácia tento nový prístup od začiatku podporovala, hoci objasnila, že dostala pokyn ponechať niektoré dôležité otázky – týkajúce sa poistenia, úrokových sadzieb a transparentnosti – mimo diskusiu, kým sa medzinárodná pracovná skupina neposunie k horizontálnej fáze rokovaní.

Napriek tejto výhrade boli nasledujúce zasadnutia pomerne konštruktívne: Čína zorganizovala **šieste oficiálne zasadnutie**, ktoré sa uskutočnilo v **Pekingu v dňoch 25. a 26. septembra 2014.** Zatiaľ čo záležitosti týkajúce sa poistenia, úrokových sadzieb a otázok transparentnosti neboli témou oficiálnych diskusií, delegácie v rámci medzinárodnej pracovnej skupiny uskutočnili pomerne dobrú výmenu informácií o ostatných technických záležitostiach (napr. maximálne lehoty splácania, maximálna oficiálna podpora, miestne náklady, vymedzenie začatia čerpania úveru, systémy splácania, doba platnosti vývozných úverov). Je potrebné pripomenúť, že prax čínskych poskytovateľov vývozných úverov spočívajúca v stanovení oveľa dlhšej lehoty splatnosti, ako je to v prípade účastníkov dohody OECD, často vyvolávala u európskych vývozcov obavy. Preto sa veľmi víta skutočnosť, že sa v rámci medzinárodnej pracovnej skupiny začala vážna diskusia na túto tému.

Siedme oficiálne zasadnutie medzinárodnej pracovnej skupiny zorganizovala Európska komisia v **Bruseli v dňoch 3. až 5. februára 2015**. Prístup EÚ pri organizácii tohto zasadnutia spočíval nielen v pokračovaní „diskusií založených na textoch“, ktoré sa týkali odvetvia stavby lodí a odvetvia zdravotníckeho vybavenia, ale – v snahe umožniť skupine riešiť aj tie témy, o ktorých nemohli niektoré delegácie zatiaľ diskutovať oficiálne – aj

[5] Odvetvie stavby lodí a odvetvie zdravotníckeho vybavenia.

v prizvaní odborníkov z OECD, ktorí uskutočnili technické prezentácie o spôsobe stanovovania poistných a úrokových sadzieb a podávania oznámení o jednotlivých transakciách v oblasti vývozných úverov podľa dohody OECD. Odborníci z WTO a OECD okrem toho uskutočnili prezentácie o právnom vzťahu medzi dohodou OECD a dohodou WTO o subvenciách a vyrovnávacích opatreniach. Tento prístup – ktorý vo všeobecnosti ocenili aj iné delegácie – tiež umožnil pragmaticky využiť dlhodobé skúsenosti, ktoré v oblasti vývozných úverov získala najmä OECD. EÚ tiež zorganizovala osobitné technické zasadnutie venované možného rozsahu pôsobnosti budúcich odvetvových pravidiel týkajúcich sa vývozných úverov pre stavbu lodí.

Na ôsmom oficiálnom zasadnutí medzinárodnej pracovnej skupiny, ktoré zorganizovala Brazília v **hlavnom meste Brazília od 19. do 21. mája 2015** sa podarilo dosiahnuť **významný prelom**: účastníci medzinárodnej pracovnej skupiny sa dohodli na tom, že rozhovory o jednotlivých odvetviach postúpili dostatočne na to, aby bolo odôvodnené začať riadnu diskusiu o všeobecnom, horizontálnom systéme pravidiel, ktorý sa bude vzťahovať na transakcie v oblasti vývozných úverov vo všeobecnosti. Toto dôležité rozhodnutie znamená prechod do novej fázy činnosti medzinárodnej pracovnej skupiny a zohľadňuje dlhodobú požiadavku USA a EÚ. Je zjavným a vítaným ukazovateľom toho, že skupina dosahuje pri svojej činnosti hmatateľný pokrok. Zároveň sa začína nová fáza existencie medzinárodnej pracovnej skupiny, ktorá však takisto vyvolá aj nové výzvy. Diskusie v rámci skupiny budú ešte technickejšie a zložitejšie, keďže sa teraz do programu plne zaradia náročné témy, ako je napríklad stanovovanie poistných sadzieb a úrokových sadzieb. Okrem toho bude potrebné zvýšiť efektívnosť inštitucionálneho usporiadania skupiny, pričom dôležitý prínos by predstavovalo najmä vymenovanie stáleho predsedu.

V októbri 2015 sa pod záštitou Spojených štátov amerických uskutoční **deviate zasadnutie medzinárodnej pracovnej skupiny**, ktoré bude venované uskutočneniu prechodu do novej fázy horizontálnych rokovaní. EÚ pri tejto úlohe USA plne podporí.

Celkovo možno konštatovať, že hoci bol začiatok činnosti medzinárodnej pracovnej skupiny obtiažny, jej činnosť sa stabilizovala a napreduje správnym smerom. V ďalšej fáze bude samozrejme potrebné vyvinúť ďalšie úsilie, ale v súčasnosti sa zdá, že je plne opodstatnené aj naďalej investovať do medzinárodnej pracovnej skupiny ako do hlavného fóra pre nadviazanie kontaktov s najvýznamnejšími poskytovateľmi vývozných úverov, ktorí nie sú členmi OECD.

4. Vývoj v OECD počas sledovaného obdobia:

Predmetom zďaleka najzložitejších a najkontroverznejších diskusií v rámci výborov OECD pre vývozné úvery bola počas sledovaného obdobia oblasť **vývozných úverov a fosílnych palív**, a to predovšetkým čo sa týka **financovania uhoľných elektrární**. Rada OECD vo svojom „ministerskom vyhlásení o zmene klímy v roku 2014“ (6. – 7. mája 2014) medzi spôsobmi na uskutočňovanie ďalšej práce takisto uvádza pokračovanie v diskusiách o tom, „ako môžu vývozné úvery prispieť k nášmu spoločnému cieľu, ktorým je riešenie zmeny klímy“. Počas uplynulého roka prebiehali v rámci OECD intenzívne diskusie na túto tému, ktorá bola v „rámci predsedu pre vývozné úvery a zmenu klímy“ označená za prioritu z hľadiska zasadnutí týkajúcich sa vývozných úverov uskutočňovaných v rokoch 2014 a 2015. Keďže by sa Európska únia by mala snažiť zabezpečiť, aby jej politiky týkajúce sa

vývozných úverov takisto prispievali k dosahovaniu cieľov politiky v oblasti zmeny klímy, Európska komisia príslušné úsilie OECD plne podporuje. OECD v apríli 2015 uverejnila „revidovaný návrh predsedu“, ktorý bude zohrávať zásadnú úlohu pri pokračujúcich diskusiách na úrovni OECD. Komisia v súčasnosti pripravuje návrh Rade na účely stanovenia pozície EÚ k návrhu predsedu. Bolo by nanajvýš žiaduce, aby sa OECD podarilo dospieť k pozitívnemu záveru, pokiaľ o tieto diskusie, včas pred 21. konferenciou zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (ktorá sa uskutoční v Paríži 30. novembra až 12. decembra 2015).

Pokiaľ ide o ďalšiu otázku týkajúcu sa zmeny klímy, účastníci OECD dospeli v júni 2015 na pracovnej úrovni k predbežnej dohode o pravidlách pre **vývozné úvery a inteligentné siete**. Na strane EÚ táto dohoda podlieha prijatiu rozhodnutia podľa článku 218 ods. 9 Radou.

Pokiaľ ide o ďalšie činnosti v rámci OECD, je potrebné pripomenúť, že sa v novembri 2013 účastníci dohody OECD dohodli na **„sektorovom dohovore o vývozných úveroch na železničnú infraštruktúru“**. Hoci toto predstavovalo pre EÚ dôležitý cieľ, získanie súhlasu s týmto dohovorom zo strany účastníkov, ktorí majú v danej oblasti iba malý obchodný záujem, si vyžadovalo množstvo významných ústupkov. Vzhľadom na pozitívny vývoj rokovaní v roku 2014 bola možné, aby sa účastníci OECD opätovne zaoberali znením tohto dohovoru a dohodli sa na značnom **zmiernení niektorých obmedzujúcich ustanovení**.

V sledovanom období pokračovalo vykonávanie **sektorového dohovoru o vývozných úveroch na civilné lietadlá z roku 2011**. Za znak úspechu tohto sektorového dohovoru možno pokladať skutočnosť, že po štyroch rokoch vykonávania sa neobjavili žiadne významné argumenty pre zásadnú revíziu (ktorá by bola formálne možná v roku 2015) a účastníci OECD sa dohodli na odložení tejto záležitosti až do roku 2019.
Počas sledovaného obdobia sa takisto uskutočnila ďalšia technická práca v súvislosti s **preskúmaním ustanovení dohody OECD týkajúcich sa úrokových sadzieb**, ako aj **systémom poistenia v prípade krajín OECD s vysokými príjmami**, ktorá však neviedla ku konečnému výsledku.

Komisia bude Európsky parlament náležite informovať o novom vývoji.